

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ
DE DEZBATERI
ORATORIE
ȘI RETORICĂ

„Studentii de azi, liderii de maine”

proiect ARDOR susținut Camera Deputaților în programul „parteneriat cu societatea civilă”, în București, Cluj, Oradea, Iași și Timișoara, în nov 2007-decembrie 2007.

Fiind convinse că societatea civilă reprezintă o resursă generoasă de idei, valori și mijloace pentru a identifica propuneri și soluții de îmbunătățire a procesului legislativ, **ARDOR** (Asociația Română de Dezbateri, Oratorie și Retorică) împreună cu **Camera Deputaților** au invitat la dezbateri publice studenții din 5 centre universitare, în perioada *21 noiembrie–18 decembrie 2007*, pe subiectele „Procesul Bologna” și „Nevoia de adaptare la standardele UE a legislației și politicilor pentru piața muncii”.

Este educația în spiritul procesului Bologna un drept respectat în învățământul superior românesc? Cât de departe este școala superioară românească de dinamica de pe piața muncii din UE?

La aceste întrebări și-au răspuns studenții și invitații ARDOR, într-o campanie națională de **consultare, training și dezbateri**, susținută de Cotidianul și Selenis:

ARDOR Muntenia & Facultatea de Drept - Universitatea București (4 și 12 decembrie)

ARDOR Transilvania & Facultatea de Științe Politice, administrative și ale comunicării - Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca (8 și 15 decembrie)

ARDOR Moldova & Facultatea de Geografie, Universitatea "Al Ioan Cuza" Iași (5 și 12 decembrie)

ARDOR & DISPUTA & Universitatea Creștina Partium Oradea (5 și 12 decembrie 2007)

ARDOR Banat & Universitatea de Vest Timișoara (7 și 12 decembrie 2007)

Proiectul se desfășoară în cadrul programului „Parteneriat cu societatea civilă”, pe care Camera Deputaților îl derulează cu scopul de a crea surse complementare de informare complexă și avizată în elaborarea proiectelor de lege.

Având experiența de 13 ani în dezbateri educaționale, credem că dezbaterile legislative pe care acest proiect le propune pot capata un plus de argumentare convingătoare, documentare riguroasă, abordare critică și dinamism, făcând investiția Camerei Deputaților una valabilă pe termen lung. Vor fi constituite noi cluburi de dezbateri în cele 5 Universități, iar în 17 decembrie s-au prezentat la București rezultatele și propunerilor obținute pe parcursul campaniei. Raportul este vizibil pe www.ardor-deb.ro. Dezbaterile continuă și în perioada ianuarie-martie 2008.

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ
DE DEZBATERI
ORATORIE
ȘI RETORICĂ

TEMA I. „Procesul Bologna”

1. Dezbateri Cluj-Napoca, 8 decembrie 2007, 82 de participanți

Locație: Facultatea De Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, Universitatea Babeș-Bolyai

Parteneri locali: Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării.

Moderatori: Radu Neag, Natalia Buier

Format: dezbateri deschisă + concurs de discursuri publice individuale

Definirea procesului Bologna

Mecanism de reorganizare a învățământului superior românesc, politici unitare la nivel european, sistemul multi-cicluri, sistem de credite transferabile. Declarația de la Sorbona, declarația de la Bologna, declarația de la Berlin (2003), Bergen (2005), Londra (2007), propune asigurarea calității în învățământul superior. Cadrul legislativ este legea 288/2004 privind organizarea studiilor universitare, legea 287/2004 privind consorțiile universitare, legea 87/2006 privind asigurarea calității în educație.

Care sunt aspectele cele mai problematice?

Asigurarea calității și indicii de calitate utilizați; lipsa autonomiei reale a universităților; învățământ centrat pe transmiterea de cunoștințe și nu pe dezvoltarea de abilități; absența evaluării externe a universităților și lipsa repercusiunilor în urma constatării performanțelor slabe; reorganizarea declarativă și nu de facto a programelor; programe supraîncărcate în continuare (trecerea la ciclul de 3 ani la nivel de licență nu a redus în mod semnificativ numărul de cursuri); subfinanțarea cercetării, foarte puține facultăți au venituri semnificative obținute din contracte de cercetare; masificarea învățământului superior, numărul redus de cadre (raportul studenți - cadre didactice e mult sub media europeană); adaptarea la cerințele pieței muncii e deficitară.

Susținerea universităților cu ajutorul comunității locale? Evaluarea sistemului de burse.

Cuantumul scăzut al bursei și diferențele semnificative între universități. Nevoia de a suplimenta fondul de burse. Reorganizarea sistemului de acordare a bursei și creșterea cuantumului bursei sociale. Soluția acordării de beneficii de tipul “in-kind” (cazare gratuită, bonuri de masă). Reorganizarea modalităților de acordare a bursei de cercetare la nivel de licență și masterat, nevoia de a dezvolta un sistem transparent de cooptare a studenților în contracte de cercetare. Absența bursei din sectorul privat.

Cum comentați acest aspect având în vedere legea 376/2004 privind bursele private?

Universitățile nu au strategii coerente de cointerese a agenților din sectorul privat. Accesul la resurse nebugetare și extrabugetare este extrem de diferit de la facultate la facultate, fiind mai ridicat doar în cazul universităților tehnice. Absența unei “culturi a autonomiei”, universitățile sunt în continuare dependente de bugetele de stat.

ARDOR

Sediul Central

Sos. Iancului 10, Bl.114B, Sc.B, Ap.50, Sector 2, Bucuresti, România

Tel: 021-250 65 34, Fax: 021-250 90 35

www.ardor-deb.ro

Direcții de acțiune. Posibilități de îmbunătățire a stării de fapt.

E nevoie de o analiză reală a resurselor și performanțelor fiecărei universități. Reorganizarea curriculei și asigurarea transferabilității reale a conținuturilor (în momentul de față aceasta este declarativă, standardele de predare fiind extrem de diferite de la universitate la universitate). Asigurarea de cursuri comune pentru facultăți. Dezvoltarea unui sistem de cuantificare a cadrelor didactice pe baza evaluării studenților. Capacitatea de influențare a actului educațional de către studenți este doar declarativă, singura formă reală de protest pe care o au la îndemână în momentul de față fiind greva. Reducerea numărului de locuri la taxă și respectarea pragurilor maxime (numărul de studenți la taxă nu ar trebui să depășească dublul numărului celor de la buget). Reformarea sistemului de acordare a burselor.

Rolul indicilor de calitate în finanțarea universităților

În momentul de față, cea mai mare parte a finanțării din bugetul de stat e dependentă de numărul de studenți, aportul indicilor de calitate fiind foarte mic. O recentă creștere de la 5 la 20% în condiționarea finanțărilor, în continuare însă raportul e dezechilibrat și favorizează promovarea unor standarde joase de calitate în favoarea unui număr mare de studenți. Există Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior, e nevoie de a asigura o funcție reală acesteia prin capacitatea de a sugera sancțiuni pe baza rapoartelor întocmite. Discutarea publică a rapoartelor naționale și a recomandărilor Grupului de Urmărire a Implementării Procesului Bologna

Direcțiile cele mai recente (pe baza priorităților conferinței de la Londra) în procesul Bologna. Sunt acestea asigurate în practica românească?

Mobilitatea, dimensiunea socială, culegerea de date statistice și conceptul de “employability” a diplomelor. Mobilitatea studenților români este în continuare mult restrânsă datorită constrângerilor materiale. Programele Erasmus nu oferă posibilitatea de susținere financiară reală în țările partenere. Accentul pe dimensiunea socială (intervenții divergente): a scăzut, în condițiile marketizării învățământului, creșterea numărului de locuri la taxă, dezvoltarea învățământului privat. Este în creștere, având în vedere măsuri de protecție socială precum acordarea burselor sociale, subvenții de cazare, asigurarea unor locuri speciale în universități pentru studenții romi și pentru cei din Republica Moldova. Culegerea de date statistice e deficitară. Părerile studenților “rămân în arhive”, rezultatele evaluărilor semestriale nu sunt luate în considerare. Nevoia de a culege și date calitative, nu doar cantitative. Diplomele asigură o probabilitate de inserție pe piața muncii din ce în ce mai redusă. Nevoia de adaptare a conținuturilor de predare la piața muncii. Învățământul românesc se situează într-o paradigmă tradiționalistă, centrat pe actul de predare și nu pe cel de învățare. Accentul insuficient pus pe competențele transferabile.

Dezbaterea moderată urmată de discursuri publice individuale premiate

Temele abordate:

- Nevoia de responsabilizare a studenților ca și factori de promovare a standardelor ridicate în actul educațional.
- Lipsa de coordonare dintre Spațiul European al Învățământului Superior, Spațiul European al Cercetării și programele naționale. Nevoia de reformare a sistemului de cercetare și de dezvoltare a unor standarde clare de finanțare.
- Nerespectarea dimensiunii sociale asumate prin declarația de la Londra. Accesul diferențiat al categoriilor sociale la învățământul superior și existența barierelor în calea egalității de șanse.
- Problema standardelor de calitate promovate în învățământul românesc. Nevoia de reformare a indicilor de calitate și de reducere a discrepanțelor dintre calitatea asigurată în diferite universități. Promovarea unor standarde naționale și europene reale, nu doar declarative.
- Reforma ciclurilor de învățământ. Lipsa de coordonare dintre cele 3 cicluri (licență, masterat, doctorat). Standardele de calitate și implementarea lor. Revizuirea cadrului legislative cu posibilitatea clară de aplicare de sancțiuni ca și mecanism de responsabilizare a structurilor de conducere ale universităților.

**2. Dezbateri Oradea, 5 decembrie 2007, 45 de participanți
(limba maghiara)**

Facultatea de Științe Socio-Umane, Universitatea Creștină Partium

Parteneri: Facultatea de Științe Socio-Umane, Facultatea de Limbi moderne, Universitatea Oradea

Moderatori: Nagy Istvan și Sabău Elisabeta (Studenti DISPUTA- ARDOR)

Invitați : prof. dr. Horvath Gizella și dr. Flora Gabor

Format: discursuri publice individuale+dezbateri deschise

Mass media : ziarul "Reggeli ujsag", www.contrastonline.ro

Descrierea procesului de la Bologna

Acest proces a însemnat o democratizare a învățământului superior, însemnând reducerea+structurarea duratei de învățământ superior, sistemul de credite transferabile, recunoașterea necondiționată a diplomelor și adoptarea bruscă a sistemului în România. Se remarcă faptul că dacă în 1800 modelul învățământului superior de tip Humboldt introducea un alt sistem de învățământ, aici domina o aprofundare relativ ridicată a cunoștințelor, la care participau doar cei capabili, sistem care a funcționat aproximativ 200 de ani. În a doua jumătate a secolului 20, învățământul superior s-a dovedit a fi depășit, numărul studenților crescând necontrolat, invers proporțional cu calitatea învățământului ; numărul celor care obțin diplome este din ce în ce mai mare, numărul de locuri de muncă specializându-se pe anumite domenii/regiuni. Acest fenomen a condus la revoluția studenților din Franța în 1968, rezultatul ei fiind nevoia schimbării întregului proces.

Cum funcționează procesul Bologna ?

Sistemul Bologna are o structură piramidală.(3 ani licență, 2 ani masterat, 3 ani doctorat) ; în consecință, foarte mulți tineri ajung să dețină o diplomă de licență, dar din ce în ce mai puțini studenți optează pentru nivelele superioare acesteia, acești 3 ani fiind mai degrabă o “continuare,, a studiilor gimnaziale. Datorită acestui fapt, diploma de licență devine ne semnificativă, fără o foarte mare importanță, cunoștințele fiind doar superficiale, dar în mai multe domenii; urmând ca studiile de masterat și de doctorat să aprofundeze cunoștințele.

Dificultățile funcționării procesului Bologna în învățământul superior românesc

Învățământul se bazează pe transmiterea de cunoștințe, într-o scară largă de specializări, și nu pe partea practică și aplicabilă a celor transmise, care ajută la dezvoltarea abilităților; timpul alocat învățării s-a scurtat însă volumul de cunoștințe a rămas aproximativ același. Studenții bursieri se află în dificultăți datorită nerecunoașterii examenelor susținute în alte țări, la întoarcerea lor. Încă nu există suficiente compatibilități în ceea ce privește sistemul de credite.

Efectul procesului Bologna asupra pieței muncii

Tot mai multe persoane cu diplome nu-și pot valorifica și practica meseria, cererea fiind mare, iar locurile de muncă cu mult mai puține. Concluzie parțială : că procesul Bologna este bun într-o oarecare măsură, dar se urmărește cantitatea și mai puțin calitatea studiului, referindu-ne aici la numărul mare de studenți din fiecare universitate, provocat de creșterea locurilor cu taxă; apar diferențe foarte mari între nivelele universităților, între performanțele lor. Nu putem cataloga încă întregul proces de adaptare la procesul Bologna, deoarece nu putem analiza rezultatele pe termen lung, neexistând încă studenți care să fie rezultatul acestui sistem.

3. Dezbateri Iași, 5 decembrie 2007, aprox. 50 participanți

Universitatea A.I.Cuza, Corpul B, amfiteatrul B 8, secția de Geografie

Invitați : prof. Catalin Dumitrescu, reprezentanți ai Centrului de informare al Universității Al.I.Cuza Iași, mass-media

Parteneri locali : ANSIT, Universitatea Al I. Cuza

Moderatorii dezbaterii : prof Carmen Zaharia și Ciprian Zaharia

Formatul : dezbateri *american parliamentary* + dezbateri liberă

Protagonisti *parli debate* : George Maxim (primul ministru) & Georgiana Alexandrescu (membrul guvernului), contra Lucian Caruceriu & Bogdan Broasca (liderul opoziției și membrul opoziției), pe tema „Acest parlament crede în sistemul Bologna”

Argumente afirmatoare: Există avantaje pentru elevi și profesori (accesul la educație europeană, acordare de fonduri), se recunosc meritele și performanțele, avantajul ca universitățile românești să intre în top 500; mai mare mobilitate și programe Erasmus, Socrates aduc mai multă practică și diplome recunoscute. S-a prezentat și situația altor țări care au implementat sistemul de tip Bologna.

Argumente negatoare : Educatia uniformizata nu inseamna cea mai buna educatie, fondurile trebuie oricum accesate prin proiecte, iar firmele internationale deja angajeaza multi romani, dovedind ca sistemul nostru educational este deja functional si bun ; in final, mobilitatea este de dorit, dar nu toti isi permit sa calatoreasca. Tratatul de la Bologna este ca democratia: „il avem, dar nu stim ce sa facem cu el”. Unii studenti sunt nemultumiti de aplicarea tratatului in Romania, considera ca face parte dintr-o noua generatie de sacrificiu, iar faptul ca materia s-a comprimat pentru 3 ani a dus la dificultati. De asemenea, unele materii interesante au fost scoase, fapt care poate diminua din identitatea invatamantului romanesc. Un mare dezavantaj este lipsa practicii, un absolvent de facultate nefiind capabil sa lucreze cu aparatura moderna sau sa se adapteze la locul de munca in timp util.

In final, la numaratoarea voturilor, a castigat opozitia, avand ca motivatie faptul ca multi dintre studenti nu au fost convinsi de utilitatea tratatului de la Bologna si nici de avantajele concrete pe care de-ar aduce aplicarea lui, necunoscandu-le.

Sistemul de evaluare

Relativ la sistemul de credite si evaluare, de remarcat cantitatea mare de materie care trebuie invatata intr-un timp foarte scurt, desi examenele parțiale pot ameliora problema. Unii studenti se plang de faptul ca la masterat nu se aprofundeaza pentru ca se adauga alte materii. De exemplu, un student cu media 9,76, fiind al unsprezecelea, isi pierduse si bursa si locul la buget doar pentru ca altii au copiat mai mult la examene. Un alt aspect al aplicarii tratatului de la Bologna: studentii se pot implica in luarea deciziilor si in evaluarea profesorilor. Insa ramane de vazut daca acest lucru este realizat in mod real?

Compatibilitatea si informarea

S-a pus si intrebarea daca sistemul de la Bologna se potriveste Romaniei (comentariu: In Elvetia educatia este „de tip Haret”) O alta discutie a fost legata de nivelul de dezvoltare economica, tari ca Japonia fiind dezvoltate dar facultatile ne-fiind neaparat recunoscute.

In ceea ce priveste evaluarea profesorilor, studentii au spus ca au fost profesori pe care au incercat sa ii „scoata din sistem” generatii intregi de studenti, dar fara succes. Procesul este pus in aplicare cu resurse vechi, ar trebui investit in resursele umane.

4. Dezbateri Bucuresti, 4 decembrie 2007, 34 participanti

Aula Magna a Facultatii de Drept din cadrul Universitatii Bucuresti

invitati: dl Cosmin Cercel (asistent Facultatea de Drept), dl Alexandru Ghiță – președinte Educativa, dna Daniela Tofan – prodecan Facultatea de Drept, dra Monica Mocanu, presedinte ARDOR

parteneri locali: Educativa

moderatorul dezbaterii Emanuel Beteringhe

formatul dezbaterii demonstrative: American Parliamentary, protagoniști parly debate: Victor Drăghicescu &, Șerban Pitic , contra Alexandra Neacșu (liderul opoziției) și David Moscovici

Tema propusă: „Ar trebui ca în România să se renunțe la implementarea măsurilor stabilite prin Declarația de la Bologna, propunând un sistem național eficient”

Argumente afirmatoare: Conform studiului SAR, implementarea „mecanica” a dispozițiilor din declarația de la Bologna nu va aduce nici un beneficiu României. Una dintre măsurile pe care Societatea Academică Română le propune pentru ameliorarea calității învățământului românesc este promovarea profesorilor universitari în funcție de numărul de publicații în străinătate. numărul prea mare de studenți în cadrul facultăților duce la o „cerere” de studenți. Această „cerere” este satisfăcută prin coborârea standardelor la bacalaureat. Echipele Afirmatoare au propus întoarcerea la principiile normale ale economiei de piață și transformarea absolvenților de Bacalaureat în cerere prin ridicarea standardelor la Bacalaureat.

Argumente negatoare a identificat ca problemă implementarea Procesului de la Bologna și în principal lipsa de informare a studenților; s-a propus ca eforturile să fie îndreptate în principal înspre acest obiectiv. Negatorii au arătat că Procesul de la Bologna nu este nociv în principiu și că trebuie modificat în principal modul de implementare.

Prezentare dl Cosmin Cercel, doctorand la Universitatea Paris1 Pantheon Sorbona, asistent la catedra de „Teoria Generală a Dreptului” din Facultatea de Drept-Universitatea București.

Sistemul Bologna constituie o posibilitate de schimbare, într-o dialectică mai amplă - în ceea ce privește europenizarea, care constituie o șansă pentru societățile continentale. Premergătoare Declarației de la Bologna (1999) este cea de la Sorbona (1998), a cărei logică a fost aceea de a constitui o Europă a cunoașterii, în opoziție cu o Europă a muncii - s-a realizat o contrapunere a liniei academice față de logica mercantilă, a sferei economice. Tot la Sorbona s-a hotărât cooperarea, armonizarea sistemelor educaționale, dar care să nu implice dizolvarea diferențelor naționale.

Presupoziția pe care o implică monopolizarea Procesului Bologna de către Comisia Europeană, prin integrarea acestuia în strategia de la Lisabona, este aceea că o societate bine educată va genera creșterea economică. Astfel, procesul de educare este instrumentalizat: avem de a face cu o Europă a cunoașterii pentru o Europă a muncii; prin aceasta, rolul central în Procesul Bologna este ocupat de sfera economică; Prima problemă care se pune este : „Care va fi relația dintre stat și universitate? Cine domină Procesul Bologna?” , întrucât o parte rămâne în rezerva suveranității statale - întotdeauna statul a naționalizat universitățile și a susținut educația, în ideea de a-și crea cetățenii pe care și-i dorește - și o parte vine din direcția Comisiei Europene.

A doua problemă se referă la schimbarea structurală a cunoașterii, care nu se mai axează pe construcția individului, ci devine o formă vandabilă; ea este făcută pentru a fi vândută și încetează să își fie propriul scop. Cunoașterea nu mai reprezintă erudiție, ci act de performanță. Punerea în relație a sferei economiei cu sfera cunoașterii este incomodă pentru toată lumea,

Întrucât apare întrebarea: „Poate sfera economică să își asume responsabilitatea creării cunoașterii și a determinării sferei cunoașterii?”

Este riscant ca puterea exercitată anterior de către stat în sfera cunoașterii să fie preluată de către alte structuri infrastatale, întrucât nu știm cât de mult le putem controla în mod democratic. „În cazul în care cunoașterea este o marfă, este ea o marfă ca toate celelalte?”. Apar probleme mai complicate, precum posibilitatea de a „valorifica” activitatea unui student la filozofie. „Ce se pierde o dată cu monopolizarea făcută de Comisia Europeană și cu punerea în direct a sferei universităților cu sfera economică?” Se pierde posibilitatea constituirii unui grup critic la adresa societății de consum, în condițiile finanțării de către corporații. Un alt aspect demn de luat în considerare este acela că nu ne aflăm în România într-o tradiție a învățământului privat. Recomandările Comisiei Europene date universităților se referă la „vinderea” de servicii către corporații - prin cercetare, la strângerea de fonduri, dar și la introducerea / creșterea de taxe. Astfel, se pune întrebarea: „Care sunt repercusiunile pe care luarea acestei măsuri le are asupra studenților?”

Prezentare dl Alexandru Ghiță, președintele grupului „Educativa”

Sunt prezentate obiectivele Procesului Bologna și a reușitelor de implementare ale acestuia, precum și comentarii ale unor aspecte legate de Proces, menționate în raportul Societății Academice Române – „Lisabona, Bologna și fabrica autohtonă de mediocritate”. Pentru realizarea unei corelări între sistemul educațional și realitățile de pe piața muncii universitățile ar trebui să fie mai flexibile: să cerceteze piața muncii și să se adapteze, prin înnoirea metodelor de predare. Pe de altă parte, ar trebui să existe o implicare, în ceea ce privește dotarea universităților, a companiilor care conduc progresul tehnologic și conceptual. Facultatea ar trebui să se transforme dintr-o zonă de excelență academică, care implică un statut supraevaluat al profesorului, într-o instituție care să funcționeze ca o corporație; ar trebui ca administratorii / managerii, să creeze produse și servicii vandabile ca și conținut / prezentare; să investească în marketing și PR profesionist. Ipostaza în care se află studentul ar trebui să fie cea de „client”, acesta având posibilitatea să cumpere beneficii (precum diploma, relațiile, cunoștințele), nu programe de studii universitare.

Facultatea ar trebui să stabilească relația cu clientul și să îi pună la dispoziție interfețele de contact - profesorii, personalul administrativ, mediul, sălile, dotările, precum și interfața online, care ar include platforme de acces la informație, platforme de instruire online, platforme de management al proiectelor. Universitățile ar trebui să-și definească și să se integreze într-un ecosistem din care să facă parte angajatorii, Guvernul, absolvenții facultății, studenții.

Ar trebui ca sistemele să fie unele de bună guvernare, care să asigure transparență și responsabilitate din partea administratorilor instituției. O soluție de atingere a acestui obiectiv este ca cei care conduc sistemele să se inspire din felul în care sunt administrate alte țări.

Este necesar să se aibă în vedere îmbunătățirea calității universităților, prin asigurarea unui audit real, colaborarea cu terții (companii, organe de presă), care cer existența anumitor parametrii pentru finalizarea unor proiecte, apelarea la servicii de consultanță, sau prin

colaborarea cu Guvernul. Presiunea internaționalizării duce la creșterea calității, există beneficii universitare acordate pentru dezvoltarea zonei de internaționalizare.

Prezentare dna Daniela Tofan, prodecan al Facultății de Drept, Universitatea București, despre implementarea sistemului Bologna în Facultatea de Drept.

Facultatea de Drept a păstrat sistemul care implică patru ani de studiu pentru obținerea licenței. Nu s-au făcut schimbări majore, dar programa este una flexibilă. Numărul total de credite necesar pentru obținerea licenței, este de 240. Este respectată reprezentarea studenților în proporție de 25 %. În urma adoptării Procesului Bologna au dispărut disciplinele opționale care în anii trecuți erau puse la dispoziția studenților anterior obținerii licenței; acestea sunt introduse în programul de master. În 2005 a fost implementată noua formulă de școală doctorală. Puține cadre didactice au citit Declarația de la Bologna, iar sistemul de credite nu a fost inițial înțeles de către profesori.

Dna Tofan propune un studiu de caz care a fost cercetat și în consiliul profesoral: Un român din localitatea Roman, jud. Iași, absolvent al Universității din Bologna - Facultatea de Drept, unde sunt necesari 3 ani de studiu pentru obținerea licenței și 180 de credite - își depune dosarul și diploma la comisia de specialitate pentru recunoașterea studiilor universitare din străinătate. Aceasta trimite dosarul la Facultatea de Drept pentru a se decide acolo posibilitatea unei înmatriculări, în anul 4 de studii. Este recomandabilă înmatricularea lui? (În condițiile în care studentul nu a dat admiterea la Facultatea de Drept din cadrul Universității București, ceea ce ar putea crea un precedent – există posibilitatea ca studenții să aleagă să studieze în străinătate pentru a evita admiterea dată în țară și, apoi, să se înmatriculeze în România, în urma echivalării studiilor).

Dezbateri libere, după prezentările invitaților

Nu apare o contradicție între propunerea anumitor tactici economice pe care ar trebui să le implementeze facultățile (precum asigurarea de exemplu a unor chestiuni practice, care să ajute integrarea studenților pe piața muncii) și afirmația conform căreia 80% dintre cei care sunt pregătiți astăzi în facultăți urmează să activeze în domenii care nu s-au inventat încă. Pe de altă parte, ce se întâmplă dacă, în cea mai mare parte, o facultate furnizează studenților ei cunoștințe practice legate de o anumită arie de lucru, iar acest domeniu încetează să existe după ce studenții respectivi termină facultatea?

Comentarii: dacă la Politehnică se studiază, probabil, o serie de lucruri mai aplicate, facultățile liberale (precum Științe Politice, Sociologie, Jurnalism, Psihologie) suferă mult din punct de vedere practic. Moderatorul oferă exemple din propria experiență, ca absolvent al Facultății de Științe Politice, unde studenții nu au fost învățați să realizeze lucruri elementare, extrem de necesare, întrucât îți dau un indiciu despre cum se vor desfășura lucrurile în timp, chiar și în domenii/zone care nu au fost încă inventate. În acest sens, absența dotărilor constituie o problemă, întrucât dacă nu știm să lucrăm cu tehnologiile deja existente astăzi, pentru că nu ne sunt puse la dispoziție, șansele să știm să le folosim pe cele viitoare sunt mici.

Se exprima dezacordul referitor la eventuala adoptare a ipostazei de *client* de către student, care nu s-ar dovedi suficient de competent/atenț în ceea ce privește alegerea materiilor relevante pentru domeniul în care vrea să activeze. Mai mult decât atât, cum promovezi unele materii nepopulare din cauza dificultății lor, precum Analiza Matematică, predată în cadrul Universității Politehnice din București? În calitatea sa de „client”, studentul nu ar avea posibilitatea de a alege după bunul plac toate materiile, întrucât ar exista materii de bază, obligatorii și materii opționale, iar alegerile studentului s-ar putea referi numai la a doua categorie, așa cum deja se petrece în sisteme care funcționează bine.

5. Dezbateri Timisoara, 11 decembrie 2007, 35 participanti

Aula Magna din cadrul Universitatii de Vest Timisoara

invitati: Rectori ai Universitatilor Timisorene, Consilieri Locali, Decani ai facultatilor din Universitatea de Vest, Consiliul Local al Tinerilor Timisoara, Organizatiile Non-Guvernamentale, Oficialitati Locale.

mass media: Agenda zilei.

membri ai cluburilor ARDOR

parteneri : Radio Campus.

moderatorul dezbaterii: Mihai Gaita

format: Dezbateri parlamentare: Echipa „gubernului”: Victor Nechifor și Mihai Pomarlan,,
contra Echipa „opozitiei”: Liviu Herman și Roxana Marina

tema propusa „procesul Bologna in Romania- implementare defectuoasa?”

argumente afirmatoare: Optica gresita a persoanelor care se ocupa de implementarea procesului, Sistemul educational merge din inertie si nu da rezultate, Lipsa adoptarii unor criterii precise pt acordarea creditelor, Mobilitatea studentilor care este ingreunata de lipsa de informatie si standardele diferite adoptate de universitati in vederea schimbului de experienta

argumente negatoare: Complexitatea procesului Bologna presupune o adoptare lenta, problemele aparute in implementarea procesului Bologna sunt inerente, naturale si se manifesta la nivelul tuturor statelor europene nu numai in Romania, Acordarea creditelor in functie de munca depusa de studenti este un criteriu volatil si greu de apreciat, Studentii nu se implica in viata academica si acest lucru reiese din absenteismul la cursuri, Studentii care participa in procesul administrativ al universitatilor propun solutii de moment pt satisfacerea interesului lor imediat si nu de lunga durata care sa profite sistemului educativ.

Seminar: „ Dezbateri Legislative- o metoda de consultare publica”

Adaptare dupa „Participation for all: Guide to Legislative Debate” Michael K. Middleton, IDEBATE Press, New York, 2006

Dezbaterile legislative¹ sunt posibile in doua cadre: competitiv si non-competitiv. Dezbaterile legislative competitive sunt acelea care se desfasoara in cadrul concursurilor organizate de

¹ In SUA acestea poarta numele de „student congress”

diferite asociații/cluburi de dezbateri academice/educationale asociate IDEA (The International Debate Education Association). Dezbaterile non-competitive sunt acele forme de manifestare civică de care pot face uz cetățenii oricărui stat democratic.

*Avantajele participării în dezbaterile legislative:*²

În acest mod, participanții se pot implica activ (prin simplă participare la alegerea viitorilor legiuitori, individul se implică în viața comunității/ țării doar la nivel formal, pasiv) la adaptarea sistemului legislativ nevoilor respectivei comunități/ țări. Identificare, analizarea unor probleme prezente la nivelul respectivei societăți + găsirea de soluții adiacente. Realul avantaj stă în forța dezbaterilor și în capacitatea de a ajunge într-un final la o soluție unanim acceptată.

Datorită și componentei competitive, această metodă promovează schimbul cultural între diferite societăți, acest aspect fiind un plus eficient în identificarea câmpului de soluții posibile, fiind capabili să identifice punctele tari, dar și pe cele vulnerabile din respectiva soluție.

Alte metode de consultare publică: photo voice, juriul cetățenesc, cafeneaua publică, audierea publică, dezbaterile publice, focus-grupul, poll-urile.

Dezbaterile legislative beneficiază de câteva caracteristici³ comune (cunoscute în literatura de specialitate ca Robert's Rules of Order)

Între acestea se regăsesc:

Incurajarea dezbaterilor libere, la sfârșitul cărora participanții se pot constitui într-un corp majoritar, care va milita pentru o cauză;

Participarea deschisă tuturor celor care vor să își aducă aportul;

Conștientizarea faptului că o dezbaterie de tip legislativ nu vine să pună în discuție o singură problemă;

Prezența liberului arbitru în construirea pledoariilor pentru fiecare dintre participanții la dezbateri;

Fiecare pledoarie, ca și afirmarea unei poziții față de o problemă este egală, la sfârșitul dezbaterii fiind măsurate prin vot;

Afirmarea unei poziții diferite de cea a majorității nu implică excluderea participării la viitoare dezbateri;

Câteva reguli procedurale⁴ din cadrul dezbaterilor:

Va exista un raport proportional între membrii participanți la dezbateri și *aliantele* ce se vor forma;

Deliberările vor fi gestionate într-o manieră care să denote cât mai mult bun simț

Toate punctele de vedere aduse în discuție trebuie tratate în mod unitar.

² Noțiuni fundamentate pe baza Capitolului 1, Secțiunea 1 din „Participation for all: Guide to Legislative Debate” Michael K. Middleton, IDEBATE Press, New York, 2006, p 4-5

³ Noțiuni fundamentate pe baza Capitolului 2, Secțiunea 1 din „Participation for all: Guide to Legislative Debate” Michael K. Middleton, IDEBATE Press, New York, 2006, p 9-15

⁴ Noțiuni fundamentate pe baza Capitolului 3, Secțiunea 2 din „Participation for all: Guide to Legislative Debate” Michael K. Middleton, IDEBATE Press, New York, 2006, p 19-25

Exista cateva roluri fara de care nu poate exista o dezbatere, motiv pentru care se numesc si „roluri cheie”⁵. Acestea sunt cel al moderatorului, al expertului in domeniul procedurii legislative si al „judecatorului”⁶ care realizeaza la sfarsitul dezbaterii un raport, in care se analizeaza prestatia membrilor si a moderatorului.

Diferentele substantiale dintre toate celelalte forme de consultare publica si dezbaterile de tip legislativ constau in caracterul profund argumentativ pe care acestea pun accent, in faptul ca participantii au libertatea de a alege temele de discutie, ca un numar foarte mare de participanti poate avea acces, ca se promoveaza principiul decizilor luate in comun nu este prevazuta o limita de timp, se incurajeaza interactiunea informala intre membrii, regulile sunt flexibile si tin doar de o cat mai buna structurare a dezbaterii.

Tema a II-a:

„Nevoia de adaptare la standardele UE a legislatiei si politicilor pentru piata muncii”.

1. Dezbatere Bucuresti, 12 decembrie, 35 participanti

Club Moxa - Academia de Studii Economice

invitati Eduard Ezeanu – Consultant de cariera - CareerExperts, Alexandru Ghiță – președinte Grupul EDUCATIVA,

parteneri: Camera Deputaților, Cotidianul, Grupul EDUCATIVA

moderatorul dezbaterii: Emanuel Beteringhe

format: American Parliamentary debate, dezbatere libera si training de public speaking.

Tema propusă: “Instruirea si accesul pe piata muncii a tinerilor - legislatie, politici guvernamentale, pregatire academica, standarde UE - Cine ne ajuta? Cine ne pune piedici?”

dovezi, referinte, research -Raportul SAR, Articolele de pe situl Almer, Documentele din „Cartea Neagră a Procesului de la Bologna, Documentația de pe situl ARACIS, Rapoartele guvernului privind implementarea Procesului de la Bologna, Newsweek

Concluziile studiilor /cercetarilor avute la dispozitie

Discutiile participantilor a relevat faptul ca problema invatamant teoretic/ invatamant practic nu este la fel de prezenta in cadrul tuturor genurilor de facultati. Exista cateva exceptii notabile – medicina, arhitectura. Problema insa ramane majora in cadrul facultatilor cu specializari economice si a celor cu profiluri liberale (psihologie, stiinte politice, filozofie, sociologie etc.)

Nu exista mecanisme de consultare – sau de verificare reciproca – intre piata muncii si universitati

⁵ Ibid.

⁶ Termenul provine de la englezescul „judge” si se regaseste cu precadere in dezbaterile legislative competitive.

Nu exista o corelare programata între „ce se cere” și „ce se produce”. Astfel se explica (partial) multitudinea de studenti care se angajeaza în domenii total straine de cel pe care l-au studiat. S-a propus o abordare mai corporatistă în ce privește conducerea Facultăților. Acestea ar trebui să se implice mai mult în programe de cercetare, în activitatea societății civile, și în colaborarea cu întreprinderi din domeniul privat. Banii obținuți din domeniul privat ar trebui să fie folosiți pentru dotarea facultăților. De asemenea, implementarea unor platforme pentru învățare online și pentru managementul facultăților vor duce la eficientizarea activității acestora.

S-a propus o colaborare mai eficientă a universitatilor cu firmele de resurse umane de pe piața și elaborarea unor mecanisme de consultare cu o parte dintre acestea în momentul în care facultățile își definitivează numărul de locuri alocate fiecărei facultăți.

Training de „discurs public”

Obiective:

Asimilarea de către participanți a unor concepte și tehnici eficiente de public speaking, pentru dezvoltarea abilităților de prezentare și persuasiune în fața unui public.

Orientată spre rezultate: ofere idei simple, aplicabile și de impact, precum și un cadru de aplicare a acestora. Facilităm trecerea de la cunoștințe la competențe. Prin aplicarea cunoștințelor în interiorul și în afara trainingului, participanții își însușesc stiluri noi de comportament, capabile să le crească eficiența personală în public speaking;

Stimulativă: folosim metode de învățare active, interactive și atractive, Punem preț pe echilibrul teorie-practică, pe învățarea pe bază de experiență și pe crearea unei atmosfere plăcute. Astfel, activitatea participanților este una ce le solicită și valorifică toate resursele interne, experiența de învățare fiind una profundă;

STRUCTURA :

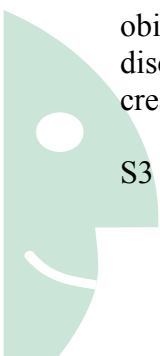
S1- Introducere și Discursuri de Prezentare

Participanți și trainerul se cunosc, se sparge gheața, se stabilesc reguli și așteptări. Participanții țin pe rând mini-discursuri de prezentare, ocazie cu care se familiarizează cu conceptul de public speaking și se stabilește nivelul de start al competenței acestora în public speaking.

S2 – Pregătirea pentru Discurs și Generarea Ideilor

Participanții învață să colecteze date despre situația în care vor livra discursul și să determine obiectivele discursului, folosind câteva întrebări simple și relevante, iar apoi să adapteze stilul discursului în funcție de răspunsurile la întrebările respective. Participanții învață să genereze creativ idei pentru discurs, folosind tehnica brainstormingului.

S3 – Sinteza și Structura în Discurs

Participanții învață relevanța focalizării discursului pe esențial și a organizării acestuia, apoi învață câteva metode de impact pentru selectarea conținutului discursului și structurarea sa, precum și câteva modele clasice de structură de discurs.

S4 – Logică și Argumentare

Participanții învață cum să analizeze logic ideile, să construiască raționamente puternice, să le sesizeze pe cele cu erori și să folosească o logică solidă pentru a argumenta un punct de vedere și a crea un discurs persuasiv.

S5 – Discurs Documentat și Storytelling

Participanții învață cum să introducă informațiile și dovezile în interiorul unui discurs, pentru un impact puternic. Participanții învață modul prin care spunerea de povești în cadrul discursului poate genera efecte uimitoare și cum să folosească povești de impact în discurs.

S6 – Senzații și Expresivitate Emoțională

Participanții învață cum să dea o încărcătură emoțională puternică discursului prin alegerea și folosirea în discurs a unor cuvinte cu un corespondent senzorial cât mai specific și prin mobilizarea și exprimarea propriilor emoții, mai ales în calitățile vocii și limbajul trupului.

S7 – Calitățile Vocii și Limbajul Trupului

Participanții învață importanța limbajului non-verbal și non-vocal în impactul pe care îl are discursul și vorbitorul, apoi câteva elemente și tehnici de reglare a calităților vocii și limbajului trupului pentru a crea un discurs clar și ușor de urmărit, interesant, credibil, stimulat și convingător.

S8 – Folosirea Suportului și Discursuri Finale

Participanții primesc recomandări despre modul de valorificare a unor metode de suport pentru discurs (flipchart, handout-uri, videoproiector). Fiecare participant pregătește și livrează un discurs de încheiere, aplicând cele învățate. Trainerul oferă feedback și notează îmbunătățirile față de discursul de la prima ședință.

2. Dezbateri Oradea, 12 decembrie 2007, 42 de participanți (limba maghiara)

Facultatea de Științe Socio-Umane, Universitatea Creștină Partium

Parteneri: Facultatea de Științe Socio-Umane și Limbi moderne,
Universitatea din Oradea

Moderatori: Nagy Istvan, Sabău Elisabeta

Invitat : prof. dr. Pajzos Csaba

Mass media : ziarul “Reggeli ujsag,, Contrastonline.ro, ziarul “Bihari Naplo,,

Format: discurs public individual +dezbateri deschisă

Posibilitatea ocupării locurilor de muncă de către tineri

Deschiderea largă a pieței muncii în unele țări din UE, Cehia, Estonia, Letonia, Finlanda, Slovacia, Polonia etc., fiind în aceleși timp țări aderente la uniune mai devreme sau nu de foarte mult timp; unele țări ca Marea Britanie, Irlanda, Franța, Germania, Austria, Olanda, Spania, etc. își restrâng tot mai mult numărul locurilor de muncă pentru străini, sau pun unele condiții pentru ocuparea acestora.

Fenomenul părăsirii țării de către tineri pentru găsirea unui loc de muncă în străinătate

Motivul cel mai important îl reprezintă salariile, care depășesc cu mult salariul minim pe economie din România. Clasificarea țărilor în funcție de salariul minim pe economie (1 ianuarie 2007). Bulgaria 92 euro/lună; România 114 euro; Letonia 172 euro; Lituania 174 euro; Slovacia 217 euro; Cehia 288 euro; Portugalia, Slovenia, Malta, Grecia între 470 – 668 euro; Franța, Belgia, Olanda, Marea Britanie între 1254 – 1400 euro

Apariția tendinței de creștere a acestor valori în statele aderente recent; în cele 10 state aderente în 2004 se observă o ridicare a valorii salariului minim pe economie cu 50-150 euro/lună. Acest aspect pozitiv ar putea schimba atitudinea tinerilor absolvenți ai facultății, aceia de a părăsi cât se poate de curând țara, însă va mai dura aproximativ două decenii până când vom ajunge la standardele europene de acum, întrebarea rămânând însă unde va fi atunci Uniunea Europeană, cât va evolua. Deși are menirea de a ridica nivelul de trai al țărilor în curs de dezvoltare, nu se va sta pe loc în așteptarea acestora.

Probleme existente pe piața muncii în România

Se observă o lipsă a potențialului de muncă în unele domenii cum ar fi domeniul construcții, domeniul textil, în transporturi, etc. forța de muncă fiind tot mai mult necalificată. Politicienii încearcă soluționarea problemei, încercând să-i cheme pe cei plecați din țară, însă nu va fi foarte ușor, comparând sumele oferite pentru munca lor aici și acolo unde sunt plecați. Nevoia de soluții de stimulare.

Realități în privința angajării tinerilor. Condiții

Solicitarea de către angajatori a unei adeverințe care să ateste că tânărul respectiv are experiență de lucru în domeniul acela; rezolvarea acestei probleme în unele state se realizează prin solicitarea unei liste oficiale unde tânărul apare ca salariat în acel domeniu, adeverința fiind insuficientă din cauza posibilelor falsificări.

Domenii de lucru solicitate de către țările membre UE

Se caută persoane calificate în domenii diferite: informatică, inginerie, turism, medicină; de asemenea, sunt solicitati bucătarii, chelnerii, ospătarii, etc. Ceea ce li se impune acestora este experiența în a lucra în străinătate, cunoașterea limbii și a tradițiilor, experiența în navetism, operare PC, etc. Domeniile sunt multe și nu sunt solicitate de foarte multe ori studiile superioare, dând impresia celor care optează totuși pentru o facultate că o fac practic pentru ei, neputând valorifica ceea ce au învățat ani la rând.

3. Dezbateri Iași, 12 decembrie, 45 participanți

Locație: Universitatea A.I. Cuza, Corpul B, amfiteatrul B 8, secția de Geografie

Invitați : prof Catalin Dumitrescu, Centrul de Informare și Orientare profesională al A.I. Cuza Iași

Parteneri locali : ANSIT, Universitatea

Moderatorii dezbaterii : Carmen Zaharia și Ciprian Zaharia

Format: Training de public speaking+ dezbateri pe tema: ***schimbarile aparute pe piata locurilor de munca ; importanta voluntariatului***

Introducere : exercitiu simplu de planificare a carierei. Fiecare participant a fost rugat sa scrie despre cel mai important vis legat de cariera, pentru a afla mai apoi pașii pe care trebuie sa ii urmeze pentru a se apropia de indeplinirea acestuia, in conditiile schimbarilor care au aparut precum si in conditiile schimbarilor necesare pentru adaptarea la standardele UE. Participanții au primit apoi biletele cu pașii creării unei cariere urmand ca acestia sa ii ordoneze in ordinea corecta.

- Autocunoașterea și evaluarea.
- Documentarea și analiza informațiilor de pe piata muncii, fara de care alegerea corecta a carierei potrivite nu ar fi posibila. Informațiile trebuie legate de competentele personale. Este importanta studierea legislatiei precum si a ofertelor de munca in noua situatie a integrării in UE.
- Luarea deciziei prin stabilirea obiectivelor personale și de cariera.
- Intrarea pe piata muncii
- Construirea carierei prin evolutia individului și prin aprofundarea cunoștințelor, precum și prin castigarea experientei. Experienta se poate castiga și prin voluntariat, dar și prin informare.
- Evolutia și dezvoltarea prin ajungerea la noi niveluri ale carierei și aptitudinilor personale, fapt care duce la atingerea succesului.

S-a discutat și despre importanta voluntariatului, foarte important in sistemul european de angajari. Training-urile, importanta lor in viata profesionala. Prin voluntariat se poate descoperi usor care sunt preferintele unei persoane, și se invata mult mai usor din greseli, cu riscuri mai mici.

Discurs public in care s-au prezentat

cele 10 reguli legate de conținut ale unui discurs public.

- justificarea prezentei, pentru a convinge auditoriul și pentru a arăta hotărârea vorbitorului ;
- stabilirea lucrurilor care trebuie spuse .Auditoriul se pierde dacă discursul e prea lung și lipsit de ceea ce îl face interesant sau dacă se vorbește în afara subiectului ;
- stabilirea lucrurilor pe care vorbitorul știe că le știe, crede că le știe și a dovezilor pe care le are, acest lucru făcând o diferență foarte mare mai ales la interviuri, unde există anumite cerințe ;
- conținutul trebuie să se plezească pe auditoriu și să nu lezeze ascultătorii prin atacarea lor sau a valorilor acestora ;
- limbajul nu trebuie să includă termeni duri, negativi, ci pozitivi, pentru a nu leza publicul ;
- vorbitorul trebuie să vorbească în imagini, cu exemple, pentru a-și face discursul interesant și realist ;
- folosirea umorului e vitală, dar fără a exagera, pentru că rolul vorbitorului nu este cel de a amuza, ci de a părea profesionist ;
- discursul nu trebuie să fie nici prea lung ,nici prea scurt, trebuie să fie la obiect ;
- trebuie făcute cât mai puține presupuneri în ceea ce privește auditoriul ;
- vorbitorul trebuie să anunțe despre ce va vorbi precum și despre ce a vorbit, pentru că auditoriul să nu uite punctele esențiale ;

Studentii au participat la un exercițiu de *public speaking* axat pe tema dezbaterii.

4. Dezbateri Cluj-Napoca, 15 decembrie 2007, 60 de participanți

Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, Universitatea Babeș Bolyai

Parteneri locali: Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării

Moderatori: Radu Neag, Natalia Buier

Format: training de public speaking, dezbateri deschise, discursuri publice individuale

Care sunt principalele obiective asumate de către învățământul românesc?

Distanța dintre nivelul declarativ și implementare.

Se fac încercări de reorganizare a învățământului ca învățământ formativ, nu informativ. Modelul modern tradițional vs modelul postmodern. Învățământ centrat pe dezvoltarea de abilități și competențe transferabile. În practică/realitate, se întâlnesc curricule supraîncărcate, metode didactice învechite, lipsa de acces la resurse. Toate, bariere majore în învățământ.

Cerințele de pe piața europeană a muncii

Tipuri de abilități căutate, tipuri de cunoștințe, cerințele angajatorilor, posibilități de angajare pentru absolvenți. Diferențele dintre posibilitățile de angajare în țară și cele din străinătate (indici de evaluare-comparație România-Germania, România-Spania : grad de ocupare a populației tinere, salariu minim și mediu, posibilități de promovare)

Modificările apărute în cursul vieții active. Schimbări structurale pe piața muncii.

Învățământul românesc nu răspunde adecvat schimbărilor din ce în ce mai numeroase care afectează cursul vieții active. Conținuturi educaționale învechite, specializările existente nu sunt organizate de logica cererii și a ofertei. Masificarea învățământului superior e însoțită de înțelegerea greșită a rentabilității (supardimensionarea unor secții). Gradul de protecție socială pe care îl oferă o diplomă de licențiat a scăzut foarte mult. Probabilitatea șomajului în primii ani ai parcursului vieții active precum și numărul mare de schimbări care afectează traiectoria carierei. Rigidității învățământului i se suprapune flexibilitatea și incertitudinea crescândă a parcursului vieții active.

Politici publice. Politici educaționale și piața de muncă.

Lipsa de răspuns sistematică și coerentă la nivelul măsurilor de susținere a tinerilor. Sprijinirea angajatorilor nu e suficientă, trebuie dezvoltate mecanisme de stimulare eficientă a tinerilor. Descurajarea acestora datorită rigidității structurii de promovare (ex. învățământ). Acțiunea trebuie să fie dublă: pe de o parte, e nevoie de o reformă a învățământului care să orienteze învățământul românesc în mod real spre cerințele pieței europene, pe de altă parte e nevoie de măsuri care să stimuleze rămânerea tinerilor în țară. România trebuie să devină ea însăși parte a pieței europene a muncii. Nevoia de intervenție pentru a opri *brain drain-ul*. Bursele guvernamentale și eficacitatea acestora.

Concurs de discursuri publice individuale

Teme abordate:

- Reforma curriculei și învățământul de tip informativ. Bariere majore în accesul pe piața muncii.
- Strategii de susținere a tinerilor absolvenți prin susținerea angajatorilor particulari.
- Problema *brain drain*-ului. Strategii pentru motivarea forței de muncă înalt specializate. Problema internshipurilor.
- Relația cerere-ofertă în organizarea programelor educaționale. Strategii de parteneriat public-privat pentru adaptarea la cerințele pieței muncii.
- Mobilitatea educațională și mobilitatea pe piața muncii. Creșterea inserției pe piața muncii prin strategii secundare de integrare a studenților (accentul pe mobilitate încă din momentul studiilor).

